

אמנה (מס' 79) בדבר הגבלת עבודת לילה של נערים במשלחי-יד לא-תעשייתיים, 1946*

הועידה הכללית של ארגון העבודה הבינלאומי, אשר כונסה במונטריאל מטעם הגוף המנהל של משרד העבודה הבינלאומי וקימה את מושבה העשרים-ותשעה ב-19 בספטמבר 1946, ואשר החליטה לקבל הצעות מסוימות בדבר הגבלת עבודת לילה של ילדים ונערים במשלחי-יד לא-תעשייתיים, הצעות שהוכללו בסעיף השלישי בסדר-היום של המושב, ואשר קבעה שהצעות אלה ילבשו צורת אמנה בינלאומית, מקבלת היום הזה, תשעה באוקטובר, שנת אלף ותשע מאות וארבעים ושש, את האמנה הבאה, שייקרא לה אמנת עבודת לילה של נערים (משלחי-יד לא-תעשייתיים), 1946:

חלק ראשון: הוראות כלליות

סימן א

1. אמנה זו חלה על ילדים ונערים המועבדים בשכר, או העובדים במישרין או בעקיפין במשלחי-יד לא-תעשייתיים לשם ריווח.
2. לענין אמנה זו, "משלחי-יד לא תעשייתיים" כולל את כל משלחי-יד חוץ מאלה שהכירה בהם הרשות המוסמכת במשלחי-יד תעשייתיים, חקלאיים או ימיים.
3. הרשות המוסמכת תקבע את קרי-ההבדל המפריד בין משלחי-יד לא-תעשייתיים ובין משלחי-יד תעשייתיים, חקלאיים וימיים.
4. מותר, בחוקים או בתקנות הלאומיים, לפטור מתחולתה של אמנה זו –
 - (א) שירות בית במשקי בית פרטיים;
 - (ב) עבודה שאין רואים אותה כמזיקה, פוגעת או מסוכנת לילדים או נערים, והגעשית במפעלים משפחתיים שאין עובדים בהם אלא הורים וילדיהם או תניכיהם.

סימן ב

1. ילדים פחותים מבני ארבע-עשרה שנה המתקבלים לעבודה מלאה או חלקית, וילדים למעלה מבני ארבע-עשרה שנה, הכפופים ללימוד וזכה מלא, לא יועבדו ולא יעבדו בלילה במשך לא פחות מארבע-עשרה שעות רצופות, ובכללן ההפסקה שבין השעה השמינית בערב ובין השעה השמינית בבוקר.

* נחתמה ביום 9 באוקטובר 1946 במונטריאל, נכנסה לתוקף ביום 29 בדצמבר 1950 ופורסמה בכתבי אמנה 56, כרך שני עמ' 225, שם ניתן גם הנוסח האנגלי והנוסח הצרפתי שדין מקור לשניהם, ראה סימן יז' להלן. וראה הפרק העשירי בספר "העבודה במשפט הבינלאומי ואינה בריניב ז"ל, הנשיא הראשון של בית הדין הארצי לעבודה – בהוצאת עם עובד – 1969 – הדן בעבודת נוער.

על אמנת עבודה בינלאומית כמקור לפרשנות, ראה פסה"ד בפרק 10.15.01, לכרך ב' בקובץ, הדן בכללי פרשנות, תחת הכותרת "על היוקקות למקורות זרים".

בדב"ע שס/18-4, ההסתדרות הכללית ואח' – עיריית ת"א; פד"ע כרך י"ב, עמ' 52, נפסק כי אמנה בינלאומית אינה הופכת לחלק של המשפט הפוזיטיבי, עלידי אישורה עלידי ישראל. אך יחד עם זאת, ההנחה היא שמדינת ישראל מכבדת את חובותיה במשפט הבינלאומי ואינה מחוקקת תוך הפרתו. יודגש שבתחום משפט העבודה הבינלאומי ואישור אמנות עבודה בינלאומיות, הולכת ישראל, מאז החלה לאשר אמנות אלה, בדרך מיוחדת. הדרך היא, הפניית תשומת הלב של הכנסת לכוונה לאשר אמנה בהקשר לדבר חקיקה. על כן, במידה והדבר תלוי בפירוש החוק, במסגרת הסותרת לכך – יש להיסנע מפירוש המביא להפרת המשפט הבינלאומי המחייב את המדינה, בג"צ 103/67, ד"ה אמריקן אירופון בית-אל מיש"ן נ. שר הפנים ואח'; פד"י כרך כ"א(2), עמ' 325, בעמ' 333, ע"א 65/67, דנותה קורס ואח' נגד וולף קירשן; פד"י כרך כ"א(2), עמ' 20, בעמ' 26.

הוא הדין להסלצת עבודה בין לאומית, ראה דב"ע לג/3-9, "צרי" – ריקס; פד"ע כרך ד', עמ' 447, בעמ' 492, בו נאמר כי בית-הדין ער לכך שהסלצת עבודה בין-לאומית אינה מהווה מקור לזכויות וחובות במשפט הישראלי, אך משבאים לקבוע מה מתיישב ומה אינו מתיישב עם "מושגי יסוד של יחסי עבודה", מותר ומותר ללמוד מההסלצת, שהרי ודאי משקפת היא את הרצוי, ובשום אופן אינה משקפת את הפסול.